

Memo

Rol van de Raad van Toezicht aan de Universiteit van Amsterdam

Deze memo is opgesteld door de Centrale Studentenraad (CSR) van de Universiteit van Amsterdam (UvA) om een gesprek aan te wakkeren over de verhouding tussen Raad van Toezicht en de bestuurder, medezeggenschap en academische gemeenschap. In dit memo worden verschillende aspecten van de rolverdeling behandeld die een dialoog zouden kunnen aanwakkeren. De memo moet niet begrepen worden als een uiteenzetting van standpunten maar eerder als opzet voor discussie.

Verhouding tot de bestuurder

De Raad van Toezicht (RvT) houdt toezicht en de bestuurder bestuurt: het klinkt zo simpel. Toch blijken er meer dan eens situaties voor te komen waarin het onduidelijk is waar toezicht houden eindigt en besturen begint. Een voorbeeld hiervan op de UvA was het getouwtrek rondom de bestuurlijke samenwerking met de HvA. Een belangrijke complicerende factor hierin was dat ook de Raden van Toezicht *de facto* waren samengevoegd; dezelfde personen zaten in deze raden.

Dat brengt ons bij het eerste punt van aandacht m.b.t. tot de verhouding tussen bestuurder en Raad van Toezicht: de leden van de Raad van Toezicht moeten onafhankelijk zijn. Dit geldt vooral voor instellingen of organisaties waarmee de instelling nauwe banden heeft. Dit voorkomt dat de Raad van Toezicht zich geneigd voelt samenwerking met deze organisatie voort te zetten of te versterken.

Aansluitend hierop zou verwacht mogen worden dat de Raad van Toezicht zich te allen tijde kritisch opstelt ten opzichte van de bestuurder. Effectieve controle valt of staat bij kritische bevraging van het beleid.

De RvT zou zich misschien niet enkel moeten richten op de financiën, ook al is dit wel gebruikelijk naar model van het bedrijfsleven. De inhoud van onderwijs- en onderzoeksbeleid kan eveneens bevraagd en gecontroleerd worden, ook de niet-financiële consequenties vallen hieronder. Hierbij is het uitdrukkelijk van belang dat de RvT niet op de stoel van de bestuurder óf de wetenschapper gaat zitten. Bevraging verschilt uitdrukkelijk van sturing; de RvT moet zich beducht zijn van mogelijk rolvermenging.

Wel is het van belang dat de Raad van Toezicht zich hierbij bewust is van de hiërarchische verhouding tussen de Raad van Toezicht en het College van Bestuur. De RvT stelt de bestuurder aan en kan zijn dienstverband beëindigen. De bestuurder kan geneigd zijn te doen wat de RvT van hem/haar vraagt. Hiermee kan de RvT indirect toch op de stoel van de bestuurder gaan zitten, dat moet voorkomen worden.

Verhouding tot de medezeggenschap

De Raad van Toezicht heeft juridisch gezien geen formele relatie met de medezeggenschap, zij zijn niet elkaars gesprekspartner zoals de medezeggenschap en de bestuurder. Toch treffen zij elkaar, vooral wanneer grootschalige hervormingen op de agenda staan of bestuurders benoemd worden. Het is van belang om ook de verhouding tussen medezeggenschap en RvT scherpt te krijgen, ook met het oog op de controlerende functie die zij beide vervullen.

Op een bepaalde manier zou men kunnen zeggen dat de medezeggenschap en de Raad van Toezicht een vergelijkbare functie hebben: zij controleren het bestuur van de instelling. Beide hebben verregaande goedkeurende bevoegdheden. Als de Raad van Toezicht en de medezeggenschap tegengestelde adviezen geven over bepaalde onderwerpen prevaleert op dit moment het advies van de RvT. Toch zou een bepaalde terughoudendheid van de RvT ook hier misschien op zijn plaats zijn. Het is wellicht niet de plaats van de RvT om de mede door de bestuurder gewenste toenemende betrokkenheid van de medezeggenschap te blokkeren.

Men zou ook kunnen stellen dat de betrokkenheid en het oordeel van de medezeggenschap valt onder de reikwijdte van het toezicht van de RvT. De Raad van Toezicht zou dit kunnen meenemen in zijn adviezen aan het College van Bestuur. Op deze manier kan ook de Raad van Toezicht bijdragen aan de versterking van de medezeggenschap.

Op het moment dat de RvT spreken over bijvoorbeeld de benoeming van bestuurders zijn zij uitdrukkelijk wel elkaars gesprekspartner. Overleg hierover zou moeten plaatsvinden in een meer gelijkwaardige relatie dan op andere momenten. De RvT zou hier rekenschap van kunnen nemen.

Verhouding tot de academische gemeenschap en maatschappij

De Raad van Toezicht moet een bepaalde afstand hebben tot de instelling, onder andere om het perspectief van de samenleving mee te nemen in hun afwegingen. De UvA wordt vaak verweten teveel met zichzelf bezig te zijn. De Raad van Toezicht moet zich hiervan bewust zijn en kan wellicht tegenwicht bieden.

Toch is het ook van belang dat de RvT voeling heeft met wat er leeft in de academische gemeenschap. Dit is vooral van belang dat de RvT in staat is te controleren of het CvB beslissingen neemt die op draagvlak in de instelling kunnen rekenen. Draagvlak is een element wat de RvT zou kunnen meenemen in zijn toezicht op het beleid.

Door de geringe tijdsbesteding die RvT-leden hebben is het soms moeilijk om voeling te houden met de instelling. Daarom is een besteding van 1 à 2 dagen per maand het minimum. Om aan alle verwachtingen te voldoen is het misschien wenselijk dat Raad van Toezicht leden de taken verdelen, hieronder valt ook het intensief contact hebben met de academische gemeenschap door bijvoorbeeld als toehoorder aanwezig te zijn bij belangrijke discussiebijeenkomsten.

Bovenstaande aspecten vragen steeds om een balans. De Centrale Studentenraad gaat graag in gesprek om gezamenlijk te onderzoeken waar deze balans op de verschillende aspecten zou moeten liggen.